

УДК 338.2

Бреус Світлана Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бізнес-економіки

Київський національний університет технологій та дизайну

Корецький Євгеній Володимирович

магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну

Бреус Светлана Васильевна

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры бизнес-экономики

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Корецкий Евгений Владимирович

магистрант

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Breus Svitlana Vasylivna

PhD (Econ.), Associate Professor,

Department of Business Economics

Kyiv National University of Technologies and Design

Koretskyi Yevhenii Volodymyrovych

Master's degree student

Kyiv National University of Technologies and Design

БАНКРУТСТВО ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація: Стаття присвячена дослідженню взаємозв'язку процесу банкрутства підприємства та забезпечення його економічної безпеки. Розглянута доцільність розробки превентивних заходів запобігання банкрутству підприємства, що сприятиме в перспективі підвищенню рівня його економічної безпеки.

Ключові слова: банкрутство, економічна безпека підприємства, фінансовий стан, фінансові результати до оподаткування, напрями запобігання банкрутства.

Аннотация: Статья посвящена исследованию взаимосвязи процесса банкрутства предприятия и обеспечения его экономической безопасности.

Рассмотрена целесообразность разработки превентивных мер предупреждения банкротства предприятия, что будет способствовать в перспективе повышению уровня его экономической безопасности.

Ключевые слова: банкротство, экономическая безопасность предприятия, финансовое состояние, финансовые результаты до налогообложения, направления предотвращения банкротства.

Summary: The article is devoted to investigation interrelation process of bankruptcy of enterprise and to ensuring its economic security. Considered the practicability the development of measures to prevent bankruptcy that will contribute to increasing of its economic security in perspective.

Keywords: bankruptcy, economic security of enterprise, financial position, financial performance before taxes, directions of preventing bankruptcy.

Роль економічної безпеки підприємства у забезпеченні безпеки національної економіки є визначальною, так як сприяє не тільки покращенню фінансового стану підприємства, але підвищення рівня економічного розвитку держави та її конкурентоспроможності на світовій арені.

Зокрема цього можна досягти у результатів здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою своєчасного виявлення загроз його ефективному функціонуванню та розробки превентивних заходів запобігання банкрутства підприємства.

Позитивний ефект процесу банкрутства полягає у тому, що виживуть в умовах ринкових відносин конкурентоспроможні підприємства, чия продукція є затребуваною на ринку у споживачів.

Вагомий внесок у вирішення проблемних питань з банкрутства зробили вітчизняні вчені: І. Жук, А. Кругленко, А. Матвійчук, О. Терещенко, Т. Тесленко та ін. Основні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства досліджувались у працях таких науковців як: Л.

Абалкін, В. Абрамов, Г. Андрощук, О. Барановський, В. Богомолів, А. Блінов, З. Варналій, Т. Васильців, Г. Пастернак-Таранушенко та інших.

Мета статті полягає у дослідженні взаємозв'язку процесу банкрутства підприємств та забезпечення їх економічної безпеки. В статті також розглянута доцільність розробки превентивних заходів запобігання банкрутства підприємств, що сприятиме в перспективі підвищенню рівня їх економічної безпеки.

Згідно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 № 2343-ХІІ, банкрутство – це «визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури» [1].

Нестабільний стан економіки країни негативно позначився на роботі багатьох підприємств впродовж останніх років, тому спостерігається погіршення фінансових результатів до оподаткування підприємств залежно від їх розмірів (табл. 1).

Таблиця 1. Фінансові результати до оподаткування підприємств за їх розмірами [за даними 2; 3]

Фінансові результати до оподаткування:	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік ¹
прибуток, млн грн	189640,8	255545,9	248035,9	209864,5	233624,7	387652,2
великі підприємства, млн грн	74278,4	131043,5	96928,6	88724,8	81040,7	105387,9
% до загального прибутку до оподаткування	39,2	51,3	39,1	42,3	34,7	27,19
середні підприємства, млн грн	87592,4	87526,8	111313,2	81498,8	103427,9	186781,4
% до загального прибутку до оподаткування	46,2	34,3	44,9	38,8	44,3	48,18
малі підприємства, млн грн	27770,0	36975,6	39794,1	39640,9	49156,1	95483,0
% до загального прибутку до оподаткування	14,6	14,5	16,0	18,9	21,0	24,63
з них мікропідприємства, млн грн	8966,8	12788,1	14174,6	15030,0	18697,5	33106,0
% до загального прибутку до оподаткування	4,7	5,0	5,7	7,2	8,0	8,5
збиток, млн грн	135235,1	136940,3	172365,7	198528,8	798001,5	736124,0
великі підприємства, млн грн	45807,3	38471,4	59746,4	60721,3	270974,8	250791,8
% до загального збитку до оподаткування	33,9	28,1	34,7	30,6	34,0	34,1
середні підприємства, млн	46010,7	56436,0	63571,2	73108,7	302608,2	277943,2

грн						
% до загального збитку до оподаткування	34,0	41,2	36,9	36,8	37,9	37,8
малі підприємства, млн грн	43417,1	42032,9	49048,1	64698,8	224418,5	207389,0
% до загального збитку до оподаткування	32,1	30,7	28,5	32,6	28,1	28,2
з них мікропідприємства, млн грн	22865,7	21496,4	27000,1	40068,3	119664,5	91070,7
% до загального збитку до оподаткування	16,9	15,7	15,7	20,2	15,0	12,4

¹ Без урахування результатів діяльності банків, тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Дані таблиці 1 свідчать про зростання прибутку до оподаткування в абсолютних розмірах та зменшення його у відносних, що загалом є тенденцією до погіршення фінансового-економічної діяльності підприємств та нарощування загрози банкрутства підприємств, а відтак їх економічної безпеки.

У зв'язку з зазначеним доцільним вбачається використання спеціальних механізмів та процедур, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємницьких структур, подолання кризових явищ та недопущення банкрутства підприємств, що справить позитивний вплив на забезпечення економічної безпеки підприємства.

Основні напрями подолання банкрутства підприємства досить детально розглянуті в праці [4, с. 41], серед яких в контексті дослідження доцільно виділити такі: забезпечення економічної безпеки підприємства з метою гарантування його стабільного і максимально ефективного функціонування та перспектив розвитку; запровадження та систематичне проведення контролінгу на підприємстві, як спеціальної та саморегулюючої системи методів та інструментів функціональної підтримки менеджменту через інформаційне забезпечення, планування, координацію, контроль та внутрішній консалтинг; здійснення антикризового управління, що передбачає використання арсеналу управлінських рішень для фінансової стабілізації діяльності підприємства у динамічних умовах сучасності тощо.

Враховуючи зазначене можна констатувати, що забезпечення

стабільного розвитку підприємства, а відтак його економічної безпеки, може бути здійснене у результаті розробки та застосування превентивних заходів запобігання банкрутства підприємства. До основних з яких доцільно віднести множину інструментів державної економічної політики, котрі мають на меті досягнення цілей економічного зростання, покращення рівня зайнятості, цінової стабільності, і суттєво, хоча опосередковано, впливають на діяльність підприємств в Україні [5]. Загалом превентивні заходи можуть захистити підприємство від банкрутства та подальшої ліквідації шляхом попереднього виявлення кризових умов розвитку та застосування всіх необхідних контрзаходів для стабілізації його стану та покращення умов розвитку.

Література:

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
2. Основні показники діяльності підприємств за їх розмірами. Статистичний збірник. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Карпунь І. Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посіб./ І. Н. Карпунь.– Львів: «Магнолія- 2006», 2007. – 418 с.
5. Бреус С. В. Банкрутство підприємств як загроза економічній стабільності держави та рівню її економічної безпеки / С. В. Бреус, С. М. Ткаченко // Вісник КНУТД. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 2 (85). - С. 124-131. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knutd.com.ua/publications/pdf/Visnyk/2015-2/124-131.pdf>.